

át,
t!
valakít meg
gott, egyszerre
edni.)

most,

ne ismerjen.)

jog,
gyok

on, a kinek a
en találta el,
nak a szemét
játék most a
a kezdődik.)

Y.

1 OTT

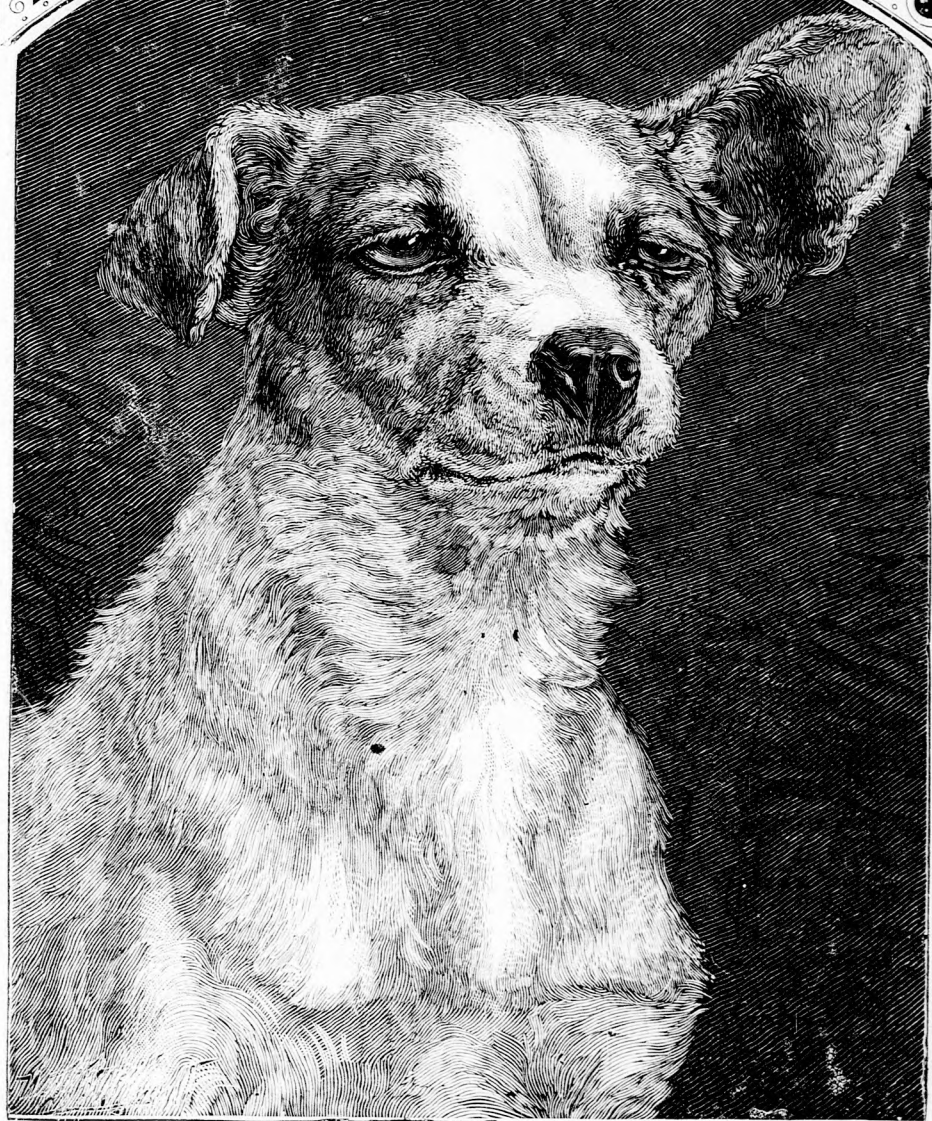
íz javára

dy Etelka
— A már
együtt ösz-

egy kis
bácsi.

eum-épület
társulat.

KIS LAP

AZ ÉN VIGYÁZZ KUTYÁM. (Lásd az 58. lapon.)

AZ ARANY ÓRA.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

IRÉNKE ÉS LOTTIKA pironkodva hallották ezt s Irénke szerényen megszólalt:

— Ne higgye, kedves néni, . . . értünk mi már kissé a házi dologhoz, otthon mamának mindenben segítünk s ha megengedné, itt is mindjárt hozzá fognánk.

— Igen, és nagyon szeretjük az ilyen nekünk való munkát, tévé hozzá Lottika. Meglássá néni, nem vagyunk nagyon ügyetlenek.

A leányok nem is hiába dicsekedtek, mert otthon mamájok csakugyan megtanította őket mindenféle szükséges házi foglalkozásra. Zsuzsánna nén nek nagyon megtetszett kis vendégeinek viselete s nem szabódott többé segítségök ellen. Mialatt tehát atyjok Gábor bácsival bement a szobába, Irénke és Lottika hamar letették kalapjokat, kötényt kötöttek fel és várták a néni parancsait.

— No's, melyik akar a konyhába jönni? kérdé a néni.

— Oda én megyek, felelt Irénke. Főzni én tudok jobban.

— Jól van, Lottika tehát majd a vendékszobákat hozza rendbe, mindjárt megmutatom neki, mit kell tenni. Cselédünk bizony rá sem érne, a faluba küldtem a boltoshoz.

Néhány percz múlva a két leányka javában foglalatoskodott s nagy kedvvel végezte a dolgát, akár csak otthon lettek volna. Szintén elfelejtették, hogy tulajdonképen ők maguk azok a vendégek, a

kikről a jó néni igazi magyaros szivességgel akar gondoskodni.

Irénke a konyhában forgolódott s olyan ügyes kis gazdasszony volt, hogy a néninek egész öröme telt benne. Csak abban nem tudott megnyugodni a jó néni, hogy vendégeinek nem tud eléggé jó vacsorát adni. Persze, sült csirke meg egy kis rétes csak lesz, de hát ilyen ritka alkalomra, mikor a fővárosból jönnek vendégek, valami ritkább csemege is kellene. Azért futtatta a cselédeket a faluba, hogy keressenek valahol valamit. De biz arra nem sok reménye lehetett, hogy a faluban valami ritkaságot kapjon.

A jó néni épen a kamarában volt s Irénke a konyhában javában keverte a tejhabot, mikor a nyitott ablaknál zörejj hallatszott, aztán kosár tünt elő s vele valakinek a keze. Az a valaki, úgy látszik, tudta, hogy épen ott az ablak alatt áll az asztal, mert le akarta bocsátani a kosarat.

— Jaj, mi az! Ne tegye oda! kiáltá Irénke ijedten. Épen a rétes van az asztalon!

E kiáltásra előbukkant az ablaknál az is, a ki a kosarat benyújtotta: egy élénk szemű, barátságos arcú fiú. Benézett a konyhába s úgy látszik, nem találta meg, a kit keresett.

— Nincs itt Zsuzsánna néni? kérdé.

— Nincs. A kamrában van . . . előhívjam?

— Nem, nem épen szükséges, csak ezt a kosarat akartam beadni . . . van benne valami. Azt hallottam, hogy vendég jött a házhoz . . . hát hoztam egy pár szép halat.

Még élnek, ficzkádoznak, — nem lesz rossz halat.

Irénke átvette a kosarat s friss fűbe fektetve két szép halat pillantott meg.

— Jaj de szépek! És te fogtad?

— Persze, hogy én fogtam, felelt a fiu nevetve. Nem szalad ám a hal ki a vizből az ember után.

Épen ekkor belépett a néni.

— No's, mi az ujság, Imre fiam? kérdé nyájasan.

— Nézze, kedves néni, ezt a két szép halat hozta.

A néni az első pillanatban nagy örömmel nézte az ajándékot, de aztán igyekezett szigorú arcot mutatni s így szólt Imréhez:

— Ejnye te gonosz fiu, bizonyosan megint tilosban jártál, ugy-e? No meg-lásd, egyszer rajta vesztesz. Jaj csak ne volna épen most annyira szükségem ilyen kis csemegére . . . de mindegy, már meg kell mondanom Gábor öcsémnek, hogy nem hallgatsz intésére, megint olyat tetél, hogy bajod lesz Aladárral.

— Ha bajom lesz, majd elvégzem magam, felelt a fiu, kissé daczosan. Mi jogon tiltják el nekem a halászatot? Ha neki szabad, nekem is szabad. Különben tudom én, hogy a nénike nem is fogja megmondani.

— De igen . . . kivált ha kérdi, kitől kaptam ezt a jó halat.

— Oh, attól nem félek, szólt Imre nevetve. Fogadjunk, hogy azt sem veszi észre, halat eszik-e vagy pulykapecsenyét. Jó éjt, nénikém!

Ezzel a fiu eltűnt, a néni pedig nevetve nézett utána és hozzá fogott a hal

elkészítéséhez, míg Irénke, nem igen értve a dolgot, azt kérdezte, kicsoda ez az Imre?

— Imre kicsoda? Igaz, hiszen ti nem ismeritek. Imre nagyon derék jó fiu, itt lakik a faluban anyjával, özvegy Csetefalvinéval.

— Ah igen, hallottam már valamit . . . az a nagy kastély az övék, ugy-e? De ez az Imre nem látszik olyan kényes urfinak, mint a testvére Aladár, a kivel a vasuton találkoztunk.

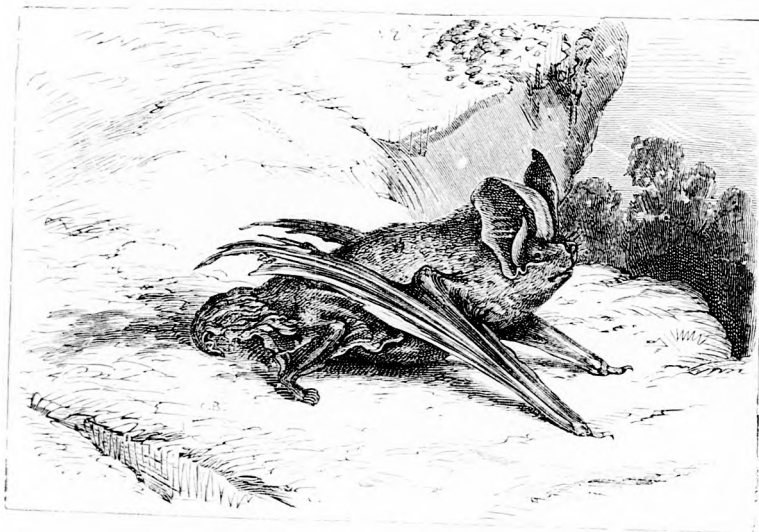
— Az nem testvére, csak távoli rokona. Aladár lakik a kastélyban és gazdag fiu, de Imrének bizony jóformán semmije sincs és szegény beteg anyja alig tud megélni. Itt laknak egy szegényes kis házikóban, közel a folyóhoz, pedig igazság szerint nekik is a kastélyban volna a helyök s legalább a fele őket illetné a nagy vagyonnak, mely most egészen az Aladáré. Nem is hiszem én, hogy igaz uton történt az a dolog. Csak az a szegény Ambrus meg ne zavarodott volna, az talán tudna beszélni.

Irénke és az e közben már szintén oda jött Lottika most még inkább kíváncsiak lettek és kérték a nénit, mondja el, mi történt.

— Hosszu történet volna az, kedves gyermekeim, aztán a nagy részét nem is értenétek, de időnk sincs most. Csak annyit mondok hát el, hogy a gazdag öreg Csetefalvi Boldozsárnak, ki régebben abban a nagy kastélyban élt, nem voltak gyermekei. Két távoli rokona volt, az Aladár apja, ki messze a városban lakott, és az Imre apja, ki itt lakott, de nem élt jó barátságban a különöz, mogorva öreg

urral. Mert az Imre apja, bár szegény, de büszke ember volt, nem kereste az öreg ur kedvét és nem akarta tűrni szeszélyeit. Egyszer azonban nagy beteg lett s akkor azt izente az öreg Boldizsárnak, hogy halála közeledését érzi, béküljenek hát ki és az öreg ur vegye pártfogásába Imrét, ki akkor még kis fiu volt. Imre atyja meg is halt s az öreg Boldizsár ur,

úgy látszott, akart is gondoskodni Imréről, elküldte a városba iskolába. De egyszer aztán nagy szerencsétlenség történt. A kastélyban tűz támadt épen az öreg ur hálószobájában. Álmában lepte meg az öreg urat s mire megmentették, már félig összeégett; még néhány óráig élt és mindig csak azt mondogatta: »Ambrus... óra... óraláncz... kis kulcs.« Mit

DENEVÉR A FÖLDÖN. (Lásd a 61. lapon.)

akart ezzel mondni, senki sem tudja, de Ambrus bizonyosan tudná, csakhogy tőle hiába kérdezik. Ő mentetette ki urát ama szerencsétlen tüznél, de maga is majd odaveszett, egy égő gerenda ráesett. Mikor fölgyógyult, elméje meg volt zavarodva; nem emlékszik semmire, csak mosolyog, de nem beszél. És azután egy napon megérkezett Aladár az anyjával, előmu-

tatták a megholt Boldizsár ur végrendeletét, melyben a kastélyt és minden jóságát Aladárnak hagyja s azóta Aladár urfi itt az ur, pedig igazság szerint osztotnia kellett volna. De Imréről bizony megfélekedezett nagybátyja. Többé aztán nem volt, a ki fizessen érte, hazajött az iskolából és most itt nő fel majdnem vadon. Gábor bácsi szereti őt, mert jó fiu

bár k
apja v
tanítg
megva
mezők
mes f
mindí
sohas
módja

M

elkész
Lottik
hogya
ráltak

M

és es
maguk
nehez
sza in

kis da

dombi
vissza

A

ők is a
domb
el kelle
még a

mig vé
tünt sz
tak ha

A

el, tele
ánya
got bol
volt ez
ám köz
sétálta

ni Imré-
De egy-
történt,
öreg ur
meg az
ár félig
és min-
rus...
Mit

bár kissé büszke és daczos, épen mint az apja volt. Eljár ide Gábor bácsihoz, a ki tanitgatja őt egyre-másra; de az igazat megvallva, Imre inkább szeret az erdőben, mezőkön bolyongani; nagyon ügyes, szemes fiu, csak a könyveket nem szereti s mindig azt mondja, hogy ugy is hiába, sohasem lesz belőle tanult ember, nincs módja hozzá. Pedig igazán kár érte.

Mialatt a néni ezt lassan elbeszélte, elkészült a vacsora, mely alatt Irénke és Lottika bőven kaptak dicséretet a nénitől, hogy milyen ügyes jó leánykák. Megvacsoráltak. Aztán lefeküdtek.

Másnap körül járták a házat, kertet és csakhamar egészen otthon érezték magukat. De azért persze mégis csak nehezökre esett, mikor délután apjuk vissza indult Budapestre s bucsuzni kellett.

— Kedves apácska, elkisérünk egy kis darabon, szölt Irénke.

— Igen, igen, szölt Lottika, addig a dombig veled megyünk. Onnan aztán visszasétálunk, nincs nagyon messze.

Az apa nem ellenezte; fölültek tehát ök is a kocsira s elkisérték atyjokat a domb tetetéig. Persze itt végre mégis csak el kellett válni s a dombról sokáig néztek még a kocsi után, kendőikkel integetve, míg végre a kocsi egy kanyarodásnál eltűnt szemök elöl. Ekkor aztán megindultak hazafelé.

A domb alján pászitos mező terült el, tele tarka vad virágokkal. A két leányka azonnal odasietett és gyűjtött virágot bokrétába. Nagy multság és öröm volt ez nekik, mert nagy városban nincs ám közel virágos rét és mező. Dalogatva sétáltak egymás mellett, le-lehajolva virág

után, mikor Lottika egyszerre rémulten fölsikoltott:

— Jaj Istenem! Mi ez?

Az bizony nem volt semmi egyéb egy nagy kutyánál, mely hirtelen ott termett előttök és fogait vicsoritva mérgesen morgott reájok. Lottika reszketve kapaszkodott Irénkébe, ki bár egy évvel öregebb volt, maga is nem épen nagyon bátornak érezte magát a hatalmas kutyával szemben. Közel pedig nem volt senki, hogy megvédje őket. Lottika futni akart.

— Nem, az még rosszabb volna, szölt Irénke, akkor bizonyosan ránk rohan.

Irénke nyájas szavakkal próbálta megbékéltetni a morgó ellenséget, de ez csak annál mérgesebb lett s még közelebb lépett. A szegény leányok már majd kétségbeestek, mikor messziről egy bokor mögül füttyentés, utána pedig kiáltás hallatszott:

— Ide, Nero! Vissza!

A kutya, mely eddig oly fenyegetőleg morgott, azonnal megjuhászodott és sietett a bokor felé, hol egy fiu állott, kiben a leányok Aladár, a vasuti hetyke urfira ismertek rá. Most is épen olyan hetykén jött elő és gunyosan nevetve mondá:

— Ugyancsak szepegtetek, hahaha! Pedig nem evett meg... nem eszik ám Nero kis leányokat.

— Meghiszem, felelt Irénke kissé neki bátorodva. De elég nagy állat, hogy az embert megijessze.

— És bizonyosan össze is mart volna, tevé hozzá Lottika.

— Szó sincs róla. Neró csak látszik olyan veszedelmesnek, különben igen derék ficzkó, pompásan lehet vele játszani

— Köszönöm, esőpet sem vágyom ilyen játszótárs után, szolt Lottika neheztelő hangon.

Iréнке, ki most már csak arra gondolt, hogy mielőbb biztos távolságba jusson a mérges állattól, jobbnak találta megnyerni a gazdája kedvét. Azért hát így szólt:

— Meglehet, hogy nagyon barátságos kutya, de minket még nem ismer. Azért kérlek, tarsd magadnál egy kis ideig, míg haza megyünk. Ugy-e nem ereszted utánunk?

— Nem tudom, felelt Aladár nevetve. Ugyancsak szepegtek, azt látom. No csak menjete, majd meglátjuk, mi történik. De siessetek ám.

(Folytatása következik.)

A kis kegyetlen.

HÁROM kő a köténykébe, —
No most föl a kerítésre!
Túlán mászkál hangya három,
Azokat agy ondobálom.

A magasból milyen jól megy
Pufti! — agyonütve már egy,
Második is célba vére —
Pufti! — már annak is vége.

Pufti! — három jaj lestem!
Meggárta a kis kegyetlen.
És a hangya tovább mászik
Kinevetve a kis bászlít.

JANIKA BOLYONGÁSA.

— Beszélyke. —

JANIKA! Janika! Hol vagy? Janika, jöjj már vissza!

Az egész erdő visszszhangzott e kiáltástól. Nem is egy ember kiáltotta, hanem kiáltották vagy négyen s messzire elhallatszott, — csak éppen Janika nem hallotta, a kinek szólott.

Hogy Janika nem hallotta, azt nem is lehetett csodálni, mert ő már olyan messze járt, hogy akár a puskalövést sem hallotta volna meg. És bizony ha hallja, ugyancsak lélekszakadva futott volna vissza, mert messze bolyongott, maga sem tudta hol. Ez pedig éppen nem volt kellemes multság egy olyan hat éves fiúcskának, mint Janika volt, kivált mikor nem is ozsonnált és a nap már nagyon lefelé szállott.

Apácskával és testvéreivel az aratáshoz mentek ki ebéd után a mezőre s míg az apa a munkásokkal végezte a dolgát, a gyermekek a közel erdőcskébe mentek, hűvös árnyékba. Keresgéltek epret, vadvirágot s nem féltek, hogy eltévednek, mert már sokszor jártak itt. Csakhogy persze Janika soha sem járt ott egyedül. Most is azért járt-kelt olyan bátran, mert tudta, hogy testvérei közel vannak, — legalább azt hitte, hogy ott vannak a bokor mögött. Maga sem vette észre, hogy majd egy pillangó, majd egy madár, majd egy virág miatt mily messzire távozott. Egyszerre csak kifutott az erdőcskéből, s megint szántóföldön állott. De atyját s a munkásokat nem látta sehol,

— Talán amott a domb alatt vannak, biztatta magát.

Lefutott a domb alá, de ott sem volt senki és most már megijedt, a mi olyan kis vitéznél éppen nem volt csoda. Hiába nézegetett körül, sehogy sem emlékezett, hogy valaha ezt a vidéket látta volna. De még ijedtségében is maradt annyi bátorsága, hogy így szólott magához:

— Itt van egy gyalogut, ez talán hazavezet. Vagy találkozom majd valakivel, a ki megmondja, merre kell mennem.

Nagyon szepegett a kis fiúcska, mikor így egymaga bolyongott az ismeretlen vidéken; de nagy öröme nem sokára szembe jött egy csinosan öltözött, már nagyobb fiú s ezt megszólította, kérdvén:

— Kérem szépen, merre kell hazamennem?

Az idegen fiú nagyot nevetett. Természetes, mert hiszen hogy tudhatta volna ő, hova akar ez a kis vitész menni, mikor nem ismeri. Ezen azonban könnyű lett volna segíteni, ha megkérdezi, hogy hívják, hol lakik. De ezt nem tette, hanem pajkos tréfára gondolt és így szólott:

— Merre kell hazamennem! No várj, mindjárt megmagyarázom. Ezen a gyaloguton menj tovább s mikor egy másik gyalogut keresztbe megy, akkor menj jobbra, később pedig balra. Érted?

— Értem. Először jobbra, azután balra. Köszönöm.

És Janika szaporán szedegette kicsi lábcskáit, nem sokára el is tűnt egy domb mögött, az a nagy fiú pedig hangoosan kaczagott

— No, ezt ugyan utba igazítottam!

Szeretném tudni, hová jut el a kis együgyü.

De tulajdonképen nem igen volt rá kíváncsi, mert néhány percz mulva már elfelejtette az egészet s a mezőn keresztül sétálva, patakhoz ért. Átment a hidon s egy dombot megkerülve, haza érkezett. A domb miatt nem láthatta Janika, hogy itt közel falu van; nem az a falu ugyan, melyben az ő szülei laktak, de bizonyosan talált volna jó emberekre, kik hazaviszik, míg most mindinkább távolabbra bolyongott a szülei házától. Pedig a nap már nyugovóra szállt s az esthomály kezdett leszállani. És ez okból hiába kiáltozták ott az erdőben Janika nevét.

Az a jókedvű fiu pedig, a ki oly szépen utba igazította Janikát, otthon nevetve beszélte el bátyjának, hogy megtrefált utközben egy ostoba kis fiut. De bátyja nem nevetett.

— Azt hiszem, Guszti, nagyon rossz trefa volt ez. Hiszen ha az a kis fiu a te utasításod szerint megy, akkor szépen

eljut a nagy erdőhöz. Ott éri az éjszaka s szegényke mit csinált ott egymaga?

— Oh, soh se aggódjál! Azóta már találkozott akárhány emberrel, aki igazán

utba igazította. Eddig már bizonyosan otthon is van.

sokára aztán vacsorához ültek s az apa beszédközben így szólt a mamához:

— Képzeld, kedvesem, milyen szomorúság érte a szomszéd faluban Várhalmiékát. Kis fiok Janika ma délután a többi gyermekekkel az erdőskében járt s egyszerre nyomtalanul eltűnt. Összekutatták az egész környéket, de mind hiába. A szegény szülők kétségbe vannak esvemagamat is szomorít ez az eset, mert ismertem Janikát, nagyon kedves, jó fiúcska volt. Megfoghatatlan, hová lett. Ragadozó vad nincs a mi vidékünkön, alkalmasint valami kóbor cigányok lopták el.

A két fiu összenézett s Guszti zavartan süttötte le szemeit. Bátyja már épen szólni akart, de Guszti meghuzta a kabátját, aztán odasugott neki, hogy ne szóljon. Majd vacsora után csinálnak valamit, ő maga indul a kis fiu keresésére, bizonyosan ott lesz valahol a gyalogut közelében.

— Igen, ha valami

Épen akkor koci robogott az udvarra s a fiuk apja szállt ki belőle. Nem-

baj nem érte a sötétben, sugta bátyja. Guszti most már nagyon rosszul

érezte magát s szörnyen sajnálta oktalán csínyjét; alig várta, hogy a vacsorának vége legyen. De még nem lett vége, mikor az ajtó megnyílt és a jó öreg csósz lépett be, ölében egy kis fiuval.

— Mi az János? kérdé az apa. Nini hiszen ez a kis Janika!

— Az ám, tekintetes uram, felelt a csósz. Nem tudom, hogy került a mi háztárunkba. A mint most este az erdő szélén jártam, gyereksírást hallottam és egy kis keresés után ráakadtam a kis urfira. Egészen oda volt a félelemtől és fáradságtól. Gondoltam, legjobb lesz, ha idehozom.

Letette a fiucskát a földre, de Janika alighogy Gusztit megpillantá, ijedten visszaszaladt az öreg csószhoz és remegve kiáltá:

— Jaj, vigyen el innen . . . nem akarok itt maradni, itt megint bajom lenne . . . ez az a rossz fiú, a ki az erdőbe küldött.

És félve is, haraggal is rámutatott Gusztira, ki fülég elvörösödött.

— Mit jelent ez? kérdé az apa bámulva.

Gusztí nem szólt, de nagy zavara elárulta, hogy van valami része a dologban. Az apa tehát, megnyugtatóan Janikát, szigorun ráparancsolt Gusztira, mondja el rögtön, mit tud a kis fiú eltévedéséről. Nem volt menekülés, meg kellett mindent vallani. Apja összeráncszolta homlokát és szigoru hangon mondá:

— Ez csuf tett volt. A pajkosság mindig hiba, de pajkoskodni olyannal, a ki segítségünket kéri, az már gonosz bűn. De erről majd holnap többet is beszélünk. Most rögtön befogatók, haza viszem Jani-

kát aggódó szüleinek s te velem jössz, elmondasz nekik mindent és ünnepélyesen bocsánatot kérsz tőlük is, Janikától is.

Gusztí akármit megtett volna, hogy e megszegyenítéstől szabaduljon, de az apa nem kegyelmezett. El kellett mennie Janika szüleihez és ott szégyenszemre megvallania, hogy nagy fiú létére milyen esztelen pajkosságot követett el a szegény eltévedt fiucskával. Janika szülei örömszivesen megbocsátottak mindent, de Gusztí apja nem vette oly könnyen a hibát és Gusztira szigoru büntetést szabott.

Gusztinak ez aztán csak hasznára vált, mert soha sem jutott többé eszébe, hogy tréfát üzzön a mások bajából.

AZ ÉN VIGYÁZZ KUTYÁM.

(Képpel a czímlapon.)

BÜSZKÉN, önérzetesen tartja fel a fejét úgy-e? Minta maga is azt mondaná:

— Mi tagadás benne, már csak derék legény vagyok, ugy-e?

Meghiszem azt. Messze földön nincsen párja se hűségben, se jószágban, se bátorságban. Nem kóborol el a háztól és nem nyul semmihez, ami nem neki van szánva; a házbeli gyermekekkel eljátszik, mint valami szelid báránka, engedi, hogy a hátára üljenek, nyargaljanak rajta. De ha aztán szükség van rá, akkor is megállja a helyét és senkinek sem tanácsolnám, hogy meggyüljön vele a baja, mert fogai nagyon kitűnőek. Ha megharagszik, mind a két füle hegyesen áll, mintha szarva volna; mikor a félfülét lekonyítja, a mint hű arczképén is látni, akkor békés jókedvében van.

468
538

Persze, mégis vannak, a kik Vigyázz-ra haragusznak s a kikkel ő sem tud megbarátkozni. Csakhogy ez nagyon jól van így, mert a kiket Vigyázz nem szeret, azokat én magam sem szeretem a házban, mert hát azok rendesen tolvajok. És Vigyázz ritkán téved, néha pedig igen hasznos szolgálatot tesz, mint épen a minap is, mikor az ő okossága nagy kártól mentett meg.

Már esteledett s a konyhában a szakácsné a vacsorát főzte. A rostélyos javában sült a serpenyőben és Vigyázz a konyha ajtaja előtt szunyókált, a jó peccenyeszagnál bizonyosan arról álmodván, hogy majd ő is kap a rostélyosból, miképen meg is érdemli; talán nem is álmodta hanem bizonyosan tudta előre, mert sokszor kapott jó falatot.

A mint ott szunyókált, a szakácsné egyszer hosszabb időre bement a kamrába s míg oda volt, egy gyanus idegen ember osont be a konyhába. Vigyázz alkalmasint nem volt bizonyos benne, jó barát-e vagy ellenség ez a vendég, de azután szemmel tartotta és a mit látott, az semmikép sem tetszett neki. Mi történt, mi nem, — elég az hozzá, hogy egyszerre dühös ugatás hallatszott hozzám a szobába. Kinéztem, s nagyon furcsa jelenetet láttam. A konyha ajtaja előtt állt Vigyázz, hegyesen ágaskodó fülekkel és ugrásra, harapásra készen; bent a konyhában pedig zavartan és ijedten állt az idegen s szeretett volna kimenni, de mihelyt mozdult, Vigyázz oly mérgesen ugrott neki, hogy mindig visszariadt. E mellett pedig kezeit rongyos köpönye alatt tartva, oly furesán tánczolt, tipegett, mintha parazon

állt volna s meg nem állhattam, hogy nagyot ne nevessek.

Az idegen csititgatta a kutyát és én is odakiáltottam:

— Vigyázz, mi az? Feküdjél helyedre.

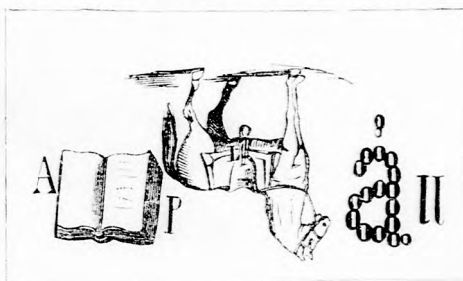
De Vigyázz kivételképen nem engedelmeskedett, az idegen pedig mind ijedtebben tánczolt és végre fölkiáltott:

— Jaj, már nem bírom!

És köpenye alól földre lejtette — a tüzes serpenyőt a rostélyossal, utána pedig nagy ijedtében egy tuczat ezüst kanalat, melyet a másik kezében tartott. Ekkor aztán megértettem az egészet. A tolvaj, belopózáván, fölmarkolta az asztalon levő ezüst némüt, de a peccenye szaga is nagyon csábította; mivel pedig a forró zsirban sístergő hust meg nem markolhatta, fölkapta a serpenyőt s mindenestül el akarta vinni. De Vigyázz nélkül csinálta a szép tervet. A hű kutya megállította s a forró serpenyő szörnyen sütötte a gonosz tolvajt, utoljára is maga árulta el magát.

Az ezüstöm meg volt mentve, a tolvaj pedig börtönbe került. A földre potytyant rostélyos pedig egészen a Vigyázzé lett hűségének és éberségének jutalmául.

KÉPREJTVÉNY.

A kis bogarász.

OTTÓ szorgalmas kis fiú
A tanulást szereti.
S egy szép rovar-gyűjteménye
Bár még kicsiny, — van neki.

Míg más fiú, Imre, Gyula — —
Pajkos tréfákkal mulat, —
Addig ő, a kis tudóska,
Rovarok után kutat.

S ha egy ritka bogarat lát,
Azon töpreng ízibe,

Hogy mi módon csipje azt el
Az ő gyűjteményibe.

Hálójával áttör buzgón
Árkon, tüskön — bokron is
S mégis hányszor mind hiába,
Elmenekül a hamis.

De bár kinnal-bajjal jár is
A tudományszerezés
Csak ne lankadj kis bogarász,
Még idővel sokra mész!

868
538

Induló.

TRAMTATA-tram! — kis katonák
Csak előre, szépen előre.

Tramtata-tram! — lépést ne hibázzon
A kinek még kedves a bőre.

Tramtata-tram! — leng lobogóink,
Legyetek hősök ti alatta.
Tramtata-tram! már Pali is
Győzelmeit ezzel aratta.

Tramtata-tram! — Gyurka kezén
Rút szégyen szinte nem éri.
Tramtata-tram! — lány, fiu mind
Legyen itt hős, katona, — férfi!

A DENEVÉR.

— Természetrizsi csevegés. —
(Képpel az 52. lapon).

MELEG NYÁRI estéken, mikor a nap már leszállt, de még nincs késő éjszaka, faluhelyen a szabadban gyakran elsuhan fölöttünk a levegőben valami sötét, röpülő lény, melyről sebes röptében csak azt látjuk, hogy nem madár. Egy-egy ijedős gyermek, kivált ha már holmi babonás meséket hallott, félénken kiált fel:

— Ni, denevér!

És csakugyan denevér, de a kis fiu vagy leányka nehezen tudná megmagyarázni, miért ijedt meg. Ha őszinte akar lenni, meg kell vallania, hogy a denevér még soha sem bántotta, sőt nem ismer senkit, a kinek a denevér valami bajt okozott volna, kivéve ha valaki oktalan ijedtében talán orra bukott. Mert bár a denevér nemcsak teljesen ártatlan állat, hanem igen hasznos is, mégis régi időktől fogva folyton üldözik s mindenféle gonosz történeteket fognak rá, mint valami veszedelmes lényre; és a babonás emberek aztán ijedeznek pusztán látásától is. Ráfogják, hogy belekapaszkodik az emberek hajába, meg hogy belopózik az éléskamrákba és megdézsmálja a szalonnát s a többi. S ha aztán kézre kerítenek egy-egy szegény denevért, nagy kínzásokkal ölik meg. A ki egy kissé megfigyeli a denevérek életét, szokásait, az nem fog ilyet tenni, hanem védeni fogja e hasznos állatokat. És a denevér életét megfigyelni érdekes is, mert ez a legsajátságosabb állatok egyike.

Nevezetes a denevér mindenek előtt az által, hogy a négy lábu és emlős álla-

tok közt ő az egyedüli, mely igazán röpködni tud. Teste hasonlít az egér testéhez s ezért bőregérnek is elnevezték, de különben biz ők nem atyafiak és egészen különböző életet élnek. A denevér négy lába közt puha, könnyen szétterjeszthető és összehajtható bőr van s ezt ép úgy használja, mint a madár a szárnyait; de lábai aztán nem is igen alkalmasok a járásra. Tud ugyan a földön is lépkedni, de csak igen lassan és ügyetlenül, azért nem is sokat sétál, hanem, ha még nincs ideje a röpkedésnek, valamely csöndes, rejtett helyen pihen, még pedig nem fekve, mint más állatok, hanem hátsó lábai erős körmeivel gerendába, falba kapaszkodva, fejével lefelé csügg, a mi másnak kissé kényelmetlen állapot volna, de neki kedvező pihenése. Minthogy csöndes, homályos helyen szeret így pihenni, néha betéved az éléskamrák nyitva hagyott ablakán is, de biz ő nem bántja ott a szalonnát, sem a többi ennivalót, mert ő nem él effélével. És ha mégis hiba esik a szalonnában ott, hol a denevér pihen, az onnan van, hogy az ilyen helyeken az egerek és patkányok is szoktak tanyázni, melyek ugyancsak megrágnak mindent; csak hogy mikor valaki belép a kamrába, az egér gyorsan elsuhan, az álmos, nehézkes denevér pedig ott marad és így őt gyanúsítják a torkoskodással.

Hogy mért nem bántja a denevér a szalonnát, annak egyszerű oka az, hogy ő csupán csak rovarokkal él, még pedig olyan rovarokkal, melyek az esti órákban röpkednek. Ezért tehát a denevér is csak este jön elő rejtekéből s mikor gyorsan röpkedni, a levegőben ide-oda cikláznak

látjuk, akkor ő nem mulatságból röpköd, hanem eleségét keresi, a rovarokat üldözi. Ezzel pedig nagy hasznot tesz, mert a rovarokat, melyek az esti órákban szállonganak, az ilyenkor már fészkekben pihenő madarak nem pusztítják el; ezektől tehát a denevér szabadít meg, még pedig nagyon derekasan, mert jókora állat lévén, természetesen sok rovarot kell összefogdosnia, hogy éhségét csillapítsa.

Azt hiszitek talán, hogy nagyon jó szemének kell lenni, ha az est homályában is meglátja és üldözni tudja az apró rovarokat. De nem úgy van. A legtöbb denevérnek rendkívül apró és nem is valami jó a szeme, hanem e helyett annál kitünőbb a hallása. Némelyik fajta denevérnek nagyon különös szerkezetű füle van: roppant hosszú és nagy, e mellett pedig tetszése szerint mozgatható; mikor pihen összesodorintja, mint valami papír tekercset, de mikor vadászatra indul, kinyújtja s némelyiknek a füle majd akkora, mint az egész teste. Rendkívül éles hallásánál fogva a denevér már messziről üldözőbe tudja venni a röpkedő rovarot; még ha nem látja is, hallja zümmögését és a hang után indul. Mivel a rovarok jobbra-balra kanyarogva igyekeznek menekülni, a denevér pedig utánok iramodik, azért látjuk, hogy látszólag olyan nyugtalanul, cél nélkül, csapong ide-oda a levegőben. A rovarot, melyet üldöz, mi persze nem látjuk a sötétben.

De nem minden denevér egyformán ügyes a röpkedésben. Némelyik versenyt tudna röpködni akár a madárral is és könnyedén tudja irányát változtatni a levegőben; más fajták meg csak nehézkesen

868
538

röpülnek és ha valamely irányban megindulnak, nem tudnak rögtön más irányba fordulni. Így aztán megeshetik, bár nagyon ritkán, hogy beleütődnek véletlenül az emberbe is, de ilyenkor ők maguk ijednek meg leginkább s kétségbeesetten kapaszkodnak meg, a hová épen tudnak. Ha valakinek épen a hajába kapaszkodtak, ugyancsak nehéz tőlük szabadulni. Ebből támadhatott az a babona, hogy a denevér szeret az emberek hajába röpülni. Dehogyan szeret, — neki csak igazi baj ám az.

Nálunk a denevéreknél többféle fajta él. Nagyjából valamennyi egyforma, mind csak este mutatkozik, mind csak rovarokból él és nappal elhagyott helyeken, padlásokon, romok közt, barlangokban pihen. De azért mégis van különbség úgy külsejükben, mint szokásaikban. Egyik a koraröptű denevér, mindjárt napszálltakor előjön rejtékéből és igen magasan a fák, házak fölött rendkívül ügyesen röpked, üldözve a legyeket, dongókat, éjjeli lepkéket, melyek szintén ilyenkor bujnak elő. Ez tud legjobban röpülni s villámgyorsasággal csapong ide-oda, úgy hogy alig lehet szemmel követni. Egy másik fajta a vízi denevér, mely főképp a folyók, patakok, tavak fölött röpked s mint a parti fecske, mindig a víz színe fölött lebeg, ott keresve a vízi rovarokat. Megint más fajta a törpe denevér, mely oly kicsiny, mint valami kis madárka és zugva röpked a fák és házak körül; ez nem szeret nyílt térben mozogni, mindig csak a fal hosszában, vagy a fák mellett suhan végig. Ellentéte a törpének a közönséges denevér, mely valóságos óriás a denevér

családban és szétterjesztett szárnyaival egy lábánál nagyobb. Ez nem igen jól tud röpülni, szinte azt lehetne hinni, hogy mindjárt lepottyán a magasból; de azért mégis utóléri prédáját s nem válogatós. Házak mellett és szabad téreken egyaránt vadászat. Ismét más fajta a hosszufülű denevér, mely igen alant röpked s néha hosszan lebeg egy-egy helyen a bokrok mellett; ott éjjeli lepkék tanyáznak s a hosszufülű denevér ügyesen elkapdossa őket.

Mire sötét éjszaka lesz, a denevérek jóllakva visszatérnek rejtékükbe, csak egyetlen egy fajta van, mely még később éjjel is kint röpked. Erre aztán a szintén ilyenkor vadászató bagolynak fáj a foga, csak hogy nagyon ritkán bírja megkaparítani, mert a késői denevér nagyon jól tud röpülni s a nehézkes bagoly elől könnyen eloson. Éjjélkor aztán ő is nyugalomra tér.

Töméntelen kártékony rovarot pusztítanak el a denevérek, ezért tehát őket a leghasznosabb állatok közé kell sorolnunk. A különféle babonákra pedig nem szabad hallgatni s a szegény denevért nem szabad üldözni, csak azért, mert alakja olyan furcsa. Legyetek tehát jó barátai és ne engedjétek, hogy tudatlan emberek üldözzék.

Télen, mikor a rovarok a fagy és a hó elől elbujnak, a denevér is valamely csöndes helyre vonul, hol védve van a nagy hideg ellen. Itt mozdulatlanul alusza át az egész telet s ha ilyen helyen találtok reá, hagyjátok békében aludni, hogy tavaszkor folytathassa hasznos munkáját.

ZERGEVADÁSZ VESZEDELME.

(Képpel az 56—57 lapokon.)

Főnt a legmagasabb sziklaucsucokon, az Alpések és a Kárpátok legvadonabb részeiben tanyáz a zerge, e félénk, szép állat. Nem is tudna ott más néglábu megélni, mert minden pillanatban veszedelembé jutna, hogy szédítő mélységbe zuhan és agyonüti magát; de a zerge oly kényelmesen sétálgat ott, mint más állat a sík földön. Meredek sziklafalakon kapaszkodik fel, széles örvényeken ugrik át, mintha szárnya volna. Szüksége is van rá, hogy fürge, ügyes legyen, mert üldözőivel szemben semmiképp sem tudja védeni magát, üldözői pedig sokan vannak. Ezek pedig a vadászok,

A zergevadászat ritka multság és veszedelmes, de éppen ezért annál inkább szeretik azok, kik az érdekes vadászat barátai. Közönséges mezőn vagy erdőben nyúlacsát, őzeckét löni nem valami nagy dolog, de a ki bércekről zergét hoz haza, annak van oka büszkélkedni, mert erőt, bátorságot, ügyességet tanusított. Igen sokszor pedig halálos veszedelem is éri a vakmerő vadászt s nem ritkaság, hogy egy-egy szerencsétlen vadász csakugyan oda is vész.

A zerge rendszeren csapatostul legelész fönt a magas bérceken s nagyon félénk, ovatos állat levén, nehéz meglepni. Valóságos örök állanak minden oldalon, öreg, tapasztalt zergék, melyek minden gyanus jelre figyelnek és ha csakugyan veszély közeledik, figyelmeztetik a többieket. Ekkor az egész falka szélsébséggel futásnak ered s mielőtt a vadász csak közel is ért volna, már messze fönt vannak szinte hozzáférhetlen sziklák között. De a vadászt ez csak még inkább ingerli; bármily nehéz a fölkapaszkodás, követi a zergéket s ezek mind veszélyesebb helyre menekülnek, hol már maguk is alig tudnak mozogni. A vadász itt is nyumukban van, végre célba vehet egy zergét és lelövi.

De mikor lelötte, gyakran csak akkor kezdődik az igazi veszély és veszedelem. A megsebzett vad nagyot szökken, de ereje elhagyja s lezuhan a sziklaucsucról a szédítő mélységbe. A vadász pedig nem akarja ott hagyni zsákmányát, minden áron haza akarja vinni. A sziklahasadékba pedig csak nyaktörő kapaszkodással lehet lejutni; ha csak egyetlen egy lépést hibáz el, lezuhan és ekkor vége van, ott hal meg agyonlőtt zsákmánya mellett. A veszély azonban nem retenti a vakmerő vadászt s órákig, félnapokig próbálgatja, hogy juthatna le. A hegyek közt gyorsan keletkező zivatar is sokszor utoléri, villámok csapnak le mellette jobbra-balra, a szél, zápor köveket zudít rá a magasból s ilyenkor bizony csak hajszálon függ az élete. De tudja, hogy csak bátorság, hidegvér mentheti meg és sok zergevadász végre is szerencsésen hazamenekült ilyen nagy veszedelemből is. És azután megint csak újra neki merészkedik a nyaktörő vadászatnak.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XXIII. köt. 2-ik számában közölt találos mesék megfejtése:

„Nevetés. Határ. Tatár.“

Helyesen fejtették meg: Borombovits Jozefin, Róza és János, Gangel Gizella, Uprúnny Gizella és Ernesztina, Fischbein Jenő és Pista, Ferenczy Gizella és Sándor, Tárnok Matild és Lintner testvérek (kinek az írása? F. b.) Kohn Miksa és Mór, Prosznitz Irén és Margit, Muzsikó Etel, Herrich Melanie, Darvasy Károly, Stein Rikhard, Mauritz Juliska, Schlesinger Paula, Jolánka és Friczi, Kiss Ödön, Molecz Béla, Kövér Miklós, Detsinyi Henrik, Kuhinka és Havas testvérek (sajátkezű írást kívánok, F. b.), Antal Olivér, Baross Margit, Krausz Arthur, Fligl József, Strassburger Malvinka, Grossmann Róza, Jakobovits Béla, Teleki Ludovika, Aranyossy Alice, Poszvék Olga és Irén, Szerényi Anna, Kohner Alfréd és Jenő, Tarna Albert, Braun Etelka, Kramberger Hermina, Bell Erzsike, Csukássy Jenő, Beck Marcel és Béla, Vass Jenő, Ney testvérek, Neuwelt Béla, Oberrecht Margit, Goldschmidt Sarolta, Drachler Vilmos, Kohn Jenő, Weisz Miksa és Elemér, Tilhanyi Albert.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, Barátok-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület Budapest, 1882. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: **Athenaeum** irodalmi és nyomdai részv. társulat.